

دشن

نسیم صبا

اطبیعت/ مریم طهماسب پورا صدای پاییز وقتی رساتر می شود که نقاش چیره دست طبیعت با قلم موی شگفت خویش بر برگ برگ درختان طبیعت، رنگی زربین می زند و گیسوان آن ها را بادستان نسیم پریشان می کند. صدای پای پاییز تکرار توامان موسیقی برگ و باد و باران و جلولهای دیگر از زیبایی خلقت است.

در همین نزدیکی

اخمند، سامان بی سامان

اطبیعت/ محمد علی اعتمادی - کارشناس ارشد بازرگانی بین الملل۱ کمتر زائر و مسافری است که به مشهد آمده و نامی از «اخمند» نشنیده و یا پایه این منطقه زیبا ننگزاده باشد.

«اخمند» روستایی کوهستانی با طبیعتی بسیار زیباست که در ۶۸ کیلومتری شمال غربی شهر مشهد و بر روی دامنه شرقی رشته کوه بینالود قرار دارد و از دیرباز به عنوان یکی از تفرجگاه های مورد توجه مردم بوده است.

آن طور که سازمان های رسمی و دولتی امار داده اند، سالانه بیش از ۱ میلیون نفر گردشگر داخلی و خارجی به این روستای سرسبز سفر می کنند که بیشتر گردشگران خارجی آن، اعراب کشورهای حوزه خلیج فارس هستند.

هیأت کوهنوردی، اعلام کرده است که کوه های سنگی این منطقه، برای صخره نوردی در کشور کم نظیر است.

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هم، دره دوردسریز و بیلاقی اخمند را با داشتن جاذبه های متعدد از جمله تعدادی چشمه، ۳ آبشار دائم و چندین آبشار فصلی و برخوردار از کوهستان ها و کوچه باغ های فراوان و کم نظیر و نیز بند تاریخی آن به عنوان «منطقه نمونه گردشگری» تصویب کرده است.

همچنین اهالی چناران و منطقه هم، انگونه که در گفته ها و نوشته های خود می گویند، بر این باورند که «اخمند» بهشت خراسان است.

اما با وجود جاذبه های فراوان گردشگری و ماهب طبیعی بسیار اخمند و تمامی این اوصاف و تمجیدها، به نظر می رسد نه تنها بهره برداری مناسبی از تمامی ظرفیت های بی بدیل این خطه نشده؛ بلکه عدم شناخت و بروز نبودن اهالی در تولید ثروت از این مقوله و نداشتن طرحی جامع برای ساماندهی و توسعه گردشگری از سوی متولیان، سبب شده که علاوه بر لجام گسیختگی فضای و چندپارگی سیمایی، نه گردشگران بتوانند استفاده کافی را از این منطقه ببرند و نه بومیان بتوانند درآمد چندان از صنعت گردشگری کسب کنند.

در این راستا و به رغم توسعه برخی زیرساخت ها در سال های اخیر مانند جاده، ستگرفش مسیر آبشار، دکل مخابرات و اجرای طرح های، اما متأسفانه باید گفت؛ شلوغی مفرط در مسیر آبشار اصلی، عدم توجه به دیگر دره ها و مناظر بکر اخمند مانند «بیدستان»، «دره شیرمرغ»، کوچه باغ، سکونتگاه های قدیمی، بند تاریخی و تپه ها و کوه های زیبای این روستا، نبود امکانات رفاهی و بهداشتی اولیه، همسان نبود معماری و مصالح ساخت و سازهای جدید با بافت روستا و طبیعت پیرامون آن، بی نظمی در ایجاد تفرجگاه های ابتدایی با سازه های نامتجانس و بدسیما و نبود ضابطه ای برای مقابله با آن، تردد وسایل نقلیه موتوری در محیط روستا و مسیر آبشار، بهره کشی بی رویه و غیرواصولی از آب سرچشمه ها و کاهش جلوه های بصری آبشار اول، آلوده کردن طبیعت به انواع زباله ها، تخریب و پیشروی در طبیعت و بستن و حریم رودخانه، گاه برخورد نامناسب اهالی با گردشگران و همه و همه سبب شده تا «اخمند» به سامانی بی سامان تبدیل شده و تا جایگاه واقعی خود، فاصله زیادی داشته باشد.

طبق برآورد ها، بیش از ۸ میلیون نفر از گردشگرانی که قصد سفر به مشهد را دارند از مسیر اخمند و چناران می گذرند.

بدیهی است که همه افراد، تمام این مسیر را بسی وقف تا مقصد نمی روند، بلکه تمایل دارند از زیبایی های مسیر نیز بهره مند شوند و این موضوع، فرصت بی نظیری است که بدون هیچ گونه هزینه ای در اختیار برنامه ریزان این شهرستان قرار گرفته است.

اما، پرسش مهم این است که تاکنون چه اقدامات مهمی از سوی دستگاه های اجرایی ذی ربط برای استفاده از ظرفیت های بی بدیل گردشگری چناران و بویژه «اخمند» انجام شده است؟

فرشتگان بر او سجده کردند و حضرت عشق، او را شرف مخلوقات نامید. خورشید در طول زندگی اش همیشه فکر می کرد که گرمای وجود اوست که جهان را زنده نگه می دارد! اما اکنون می داند که انسان، گاهی از او زندگی بخش تر است. گاهی از او به جهان مهربان تر است و گاهی از او روشن تر است. خورشید باور کرده است که انسان همیشه توانسته است بهترین باشد! اگر راه را بشناسد، خورشید حالا احساس می کند که خورشیدها بسیار ندو او برای زیستنش رفیق بسیار دارد! آدم های از جنس محبت که گرمای خورشیدی شان را به جهانیان هدیه می دهند.

اطبیعت/ رویا صداقت۱ یک نفر باید و لیخندهای کال خورشید را از روی زمین بردارد. دیر زمانی است که خورشید، دیگر گرمای همیشگی را ندارد. گاهی فکر می کند که دیگر سرچشمه و شتابی نیست؛ از بس به تماشا ایستاده و گرمای دست های زلال و پسر نوری را دیده است که اشراقی ترین جهت وجودش را بر روی زمین می باشند. آدم هایی که اگر نباشند، زمین یخ می زند! آدمیت، گمشده های می شود جلودانی. خورشید در «ای کاش» های خودش غرق می شود. به فکر فرو می رود. اکنون او قصبه حضور انسان را بر زمین به خاطر می آورد. او در حافظه خودش انسان را به یاد می آورد که چگونه

خورشید یخ زده است

به رنگ زندگی

باران و توت فرنگی

اطبیعت/ فاطمه محمدزاده۱ مش حسن چرتکهای انداخت و با خوشحالی گفت: «خدا رو شکر! اگه توت فرنگی رو با همین قیمت بفروشم، امسال سود خوبی نصیب می شه.»

مش حسن نگاهی به ابرهای تیره آسمان انداخت و گفت: «وای نه خدا! خواهش می کنم بارون نفرست!» بعد نگاهی به توت فرنگی ها انداخت و گفت: «آخ! آخ! اگه بارون ببارد بدبخت می شم!» عطر توت فرنگی هایی که تازه رسیده بودند، به مشام می رسید. مش حسن نفسی کشید و گفت: «خدا یا! من به یک امید امسال توت فرنگی کاشتم. حالا اگه بارون بیاد که همه اش می بوسه و من نابود می شم.»

حسین آقا دستی برای مش حسن تکان داد و گفت: «خدا قوت!» بعد هم آمد جلوتر و مش حسن را دید که نشسته و دارد با خودش حرف می زند. با تعجب گفت: «چی شده مش حسن! اتفاقی افتاده؟» مش حسن سرش را بلند کرد و گفت: «نه چیزی نشده. توی این فکرم که اگه بارون ببارد، چه بلایی سر این توت فرنگی میاد.» حسین آقا با لیخند گفت: «مش حسن! تو که خدا بی خدایی دیگه چرا این حرف رو می زنی؟ خدا که - استغفرالله - اشتباه نمی کنه. هر چه صلاح بدونه همون می شه. بلند شو و خودت رو تراحت نکن.»

آسمان غرغشی کرد. ابرهای سیاه آمدند روی توت فرنگی ها را گرفتند. قطره های درشت باران یکی یکی و بعد تندتر باریدند. مش حسن باریدن باران را روی توت فرنگی ها را تماشا می کرد و غصه می خورد.

فردای آن روز، مش حسن توت فرنگی هایی را دید که زیر باران له شده بودند. اما منظره دیگری که توجش را جلب کرد، لاشه چند گنجشک بود که لابه لای توت فرنگی ها افتاده بودند. مش حسن با ترس، مهندس رضایی را خبر کرد که ببیند چه اتفاقی افتاده است.

مهندس رضایی نگاهی به توت فرنگی ها و گنجشک ها انداخت و گفت: «مش حسن! تا گیا کود شیمیایی از کجا خریدی؟» مش حسن فکری کرد و گفت: «اراستش اون جایی که همیشه کود می خریدم، جمع کرده بود. مجبور شدم از یک جای دیگه بخرم.»

مهندس رضایی با نگرانی خودش را به مش حسن رساند و گفت: «مش حسن! برو خدا رو شکر کن که باران آمد و همه مزرعه توت فرنگی نابود شد.» مش حسن با تعجب پرسید: «چرا آقای مهندس؟»

مهندس نگاهی به مزرعه انداخت و گفت: «این کودها مسموم بوده و اگه توت فرنگی از بین نرفته بود، همون بلایی که سر گنجشکا آمده، سر مردم می آمد.» مش حسن سرش را پایین انداخت و هیچ گفت: «حقا که کار خدا حساب و کتاب داره و هیچ کاری بی حکمت نیست.»

یک عکس، یک خاطره

آبچلیک پاسرخ

اطبیعت/ عکاس: محبتادریک محمد یاپوری زارعی۱ آبچلیک پاسرخ پرنده ای است که ۲۸ سانتیمتر طول دارد. آبچلیک خاکستری رنگ با پاهای به رنگ قرمز روشن بوده و در پرواز رگه های عرضی سفیدی در حاشیه بیرونی شاهرهای ثانویه اش به چشم می خورد و دمگاهش سفید و مثلثی شکل است. در پروبال پرنده بالغ، هنگام تولید مثل، لکه های سیاهی دیده شده و قاعده منقارش قرمز رنگ است. در پروبال زمستانی، روتنه یکدست خاکستری و زیر تنه خاکستری کم رنگ با لکه های کم رنگ تری در سینه دیده می شود. ویژگی اشکار پرنده جوان، پاهای قرمز است.

صدای این پرنده، در پرواز، شبیه «دجو-جو» و هنگام هشدار، با تکیه بر کلمات به صورت ته جو-ته جو-ته جو و در هنگام نمایش های جنسی، به آرامی، مانند «دووو-دووو-دووو» شنیده می شود. این پرنده در بیشتر مناطق ساحلی، گلی- شنی، باتاقی ها و حاشیه دریاچه های شور و شیرین به سر برده و روی زمین آشیانه می سازد. زمستان ها، اغلب در نواحی ساحلی پناه دار و محل هایی که پوشش گیاهی کمتری دارد، دیده می شود. در ایران به تعداد نسبتاً فراوان تولید مثل کرده و زمستان ها، در اغلب مناطق دیده می شود.

این عکس در نوار ساحلی استان بوشهر گرفته شده است.

یک پژوهشگر امور گردشگری در گفت و گو با قدس:

گردشگری روستایی امید به زندگی روستاییان را افزایش می دهد

خور و بیابانک استان اصفهان که روستایی مترو که بود، امروزه به کمک گردشگری روستایی شاهد بازگشت افراد به روستا و رشد روزافزون جمعیت آن هستیم. یکی دیگر از مزایای گردشگری روستایی رونق صنایع دستی و کمک به معیشت افراد روستایی است که معمولاً در زمره افرادی نیستند که به طور مستقیم با مشاغل گردشگری در روستا دخیل هستند. بیشتر افراد نخیه و آگاه روستا، فعالیت های گردشگری را در دست دارند و از آن بهره می برند ولی در بحث صنایع دستی افراد بسیاری در این اشتغال درگیرند. یکی دیگر از نکات مهم در صنایع دستی این است که بانوان روستایی نقش اساسی در اقصاء خانواده پیدا می کنند و از حالت انفعال خارج می شوند.

گردشگری سبز همان گردشگری روستایی است؟
خیر. گردشگری سبز، گردشگری دوستدار محیط زیست است. دغدغه اصلی این نوع گردشگری حفظ محیط زیست است. در این مورد، گردشگر سعی دارد تمامی فعالیت های گردشگری خود را به گونه ای این انجام برساند که ضمن حفظ محیط زیست باشد. این محیط می تواند محیط روستایی یا محیط شهری باشد.

این نوع گردشگری چه فوایدی بر اقتصاد و وضعیت روستاها دارد؟
گردشگری روستایی می تواند سبب رشد اقتصادی روستا شود زیرا تنوع فعالیت های اقتصادی را در روستا گسترش داده و کمک می کند تا روستاییان جدای از شغل کشاورزی که شغلی فصلی است، شغل و حرفه دیگری نیز داشته باشند. ریسک زندگی آنان کاهش پیدا کرده و در صورت مشکل در شغل کشاورزی در یک سال بتوانند به معیشت خود در روستا ادامه دهند. در ضمن مشاغل بیشتری در روستا ایجاد می شود و بحث مهاجرت بین روستاییان رخ نمی دهد. حتی در مواردی شاهد مهاجرت معکوس نیز در روستا هستیم. برای نمونه در روستای فرحزاد در شهرستان

ورزش های آبی مانند ماهیگیری، شنا، سفر روی بکر، آب و هوای مناسب، صنایع دستی، جاذبه های طبیعی، بناهای تاریخی و امکانات دیگری می تواند برای هر شخصی، بویژه آن ها که از زندگی شهری خسته شدند جلب توجه کند. روستاهایی که با توسعه گردشگری می توانند جانی دوباره گرفته و سبب مهاجرت معکوس از شهر به روستا شوند. حفظ روستاها، اشتغال زایی و جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها، مهم ترین اهداف توسعه گردشگری روستایی عنوان شده است. این روزها با توسعه گردشگری، گردشگری روستایی پر رنگ تر شده است. نسرین صالحی، پژوهشگر امور گردشگری و بویژه گردشگری روستایی است که کتاب «طبیعت گردی در ایران» یکی از تالیفات او در این زمینه است. با او به گفت و گو نشسته و از گردشگری روستایی بیشتر شنیدیم.

در سال های اخیر واژه ای به نام گردشگری روستایی زیاد به گوش می خورد. از آن برایمان بیشتر بگویید.
گردشگری روستایی شامل انواع فعالیت های گردشگری است که قابلیت انجام در محیط های روستایی را دارند. بستر اصلی این گردشگر محیط روستاست و افراد ساکن روستا عوامل اجرایی آن هستند. فعالیت های گردشگری مبتنی بر طبیعت، بافت روستایی، فرهنگ روستا و صنایع دستی روستایی است. افراد گریزان از طیباهای شهر به دنبال آسایش و فراغت به روستاها پناه آورده تا تجدید قوای کرده و تجربه سفری متفاوت را در محیطی بکر داشته باشند.

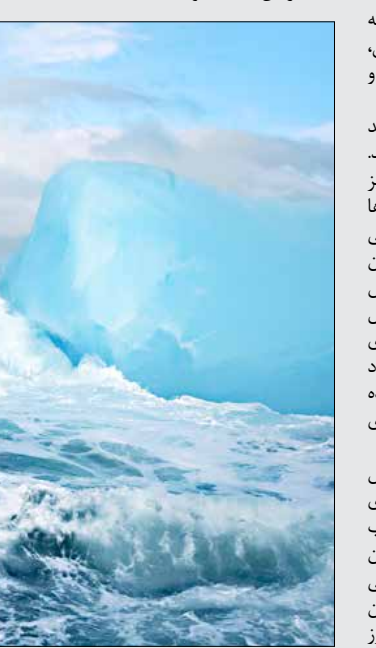
چند نوع گردشگری داریم؟
بر اساس تعریف اتحادیه اروپا همه انواع گردشگری در نواحی غیر شهری به عنوان گردشگری روستایی در نظر گرفته می شوند. طبق این تعریف می توان رده بندی زیر را برای گردشگری روستایی در نظر گرفت: تفریح که شامل گشت و گذار در محیط روستا و طبیعت آن است. سواری چهارپایان شامل اسب و؛

بر اساس تعریف اتحادیه اروپا همه انواع گردشگری در نواحی غیر شهری به عنوان گردشگری روستایی در نظر گرفته می شوند. طبق این تعریف می توان رده بندی زیر را برای گردشگری روستایی در نظر گرفت: تفریح که شامل گشت و گذار در محیط روستا و طبیعت آن است. سواری چهارپایان شامل اسب و؛

اقیانوس ها، پناه بخش ساکنان قاره های زمین

شاهد آن هستیم، در واقع ۹۰ درصد از داستان تغییرات آب و هوایی نادیده گرفته شده است. به عبارات دیگر، اقیانوس ها در طول این چند دهه، نقش یک چاه کربن را ایفا کرده و دی اکسید کربن را در کنار جو زمین، جنگل ها، خاک و سنگ ها بلعیده و حفظ کرده اند. به این معنا که اگر ۷۰ درصد کره زمین با آب پوشیده نشده بود، افزایش گرمای زمین در یک قرن گذشته به جای افزایش دو درجه ای، تا ۳۶ درجه افزایش می یافت.

بر آورد افزایش دمای اقیانوس ها
چندین دهه است که میزان گرمای جذب شده در بخش های بالایی جو زمین بیشتر از گرمای انتشار یافته از این قسمت بوده است.

اطبیعت/ یاسمین مشرف اسال جاری

میلادی می رود که سوئمن سال متوالی را در ردیف گرم ترین سال های به ثبت رسیده مرقم بزند. اما این مقدار گرمای اضافی که در سیهاره ما تولید می شود به کجای می رود؟ به شکل عمده ای به اقیانوس ها.

انباشت گرما در اقیانوس ها
دمای اقیانوس ها به شکل مداومی در حال افزایش است. این روند، دست کم در طول سه دهه گذشته ادامه یافته است. دانشمندان بر این عقیده هستند که با توجه به تشکیل گازه های گلخانه ای در جو زمین، روند افزایش دمای سطحی دریاهای جهان در دهه آینده نیز زیاد ادامه خواهد یافت. بر اساس گزارش، که بتازگی از سوی اتحادیه بین المللی حفظ طبیعت منتشر شد، نیم کره جنوبی زمین، در طول یک دهه گذشته به شدت گرم شده است و این گرم شدن، انباشت گرما در قسمت های میانی اقیانوس آرام و اقیانوس هند را به دنبال داشته است.

الگوهای طبیعی مثل ال نینو و لاینو می توانند به طور سالانه بر دمای اقیانوس ها تأثیر بگذارند. توفان هایی که به طور مجزا اتفاق می افتند نیز برای مدت یک ماه یا بیشتر، بر دمای اقیانوس ها تأثیر می گذارند. این حال، کارشناسان هواشناسی معتقدند روند کلی دما در طول یک دهه اخیر نشان می دهد پس زمینه ای از عوامل انسانی بر افزایش دمای اقیانوس ها تأثیر گذار بوده است. در سال گذشته میلادی تقریباً در همه اقیانوس ها، دمای سطحی اقیانوس ها، به بالاتر از سطح متوسط خود رسید. دلیل این موضوع، عوامل طبیعی نظیر پدیده ال نینو در کنار گرمایش حاصل از فعالیت های انسانی عنوان شده است.

از سال ۱۹۵۵ تاکنون، بیش از ۹۰ درصد از افزایش دمایی که زمین در نتیجه افزایش گازه های گلخانه ای متحمل شده، این در حالی است که دانشمندان اقیانوس شناسی مثل اریک لوبلیت از اداره ملی اقیانوس ها و هوا فضایی آمریکا (NOAA) بر این عقیده هستند که با میزانی از افزایش دما که امروز

